

Отъ разглежданитѣ два класа земеделско стопанство класътъ срѣдно стопанство проявява голѣма близость между срѣдния размѣръ на селското и срѣдния размѣръ на градското стопанство. Максимално отклонение отъ срѣдното за цѣлото Царство виждаме въ окръжитѣ Ст. Загорски, въ който срѣдниятъ размѣръ на селското земеделско стопанство въ отлика отъ общодържавната характеристика показва не намаленъ, а увеличенъ срѣденъ размѣръ на селското стопанство, взето за сто, и Варненския, въ който срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство показва минимална величина въ сравнение съ размѣра на градското стопанство и се изразява съ цифрата 92·3%. Общо взето, обаче, срѣднитѣ размѣри на градското и селското земеделско стопанство не се различаватъ много единъ отъ други въ отдѣлнитѣ окръжи.

Съвсемъ противоположна на току-що дадената характеристика е характеристиката на взаимоотношенията на срѣднитѣ размѣри на градското и селското земеделско стопанство за отдѣлнитѣ окръжи въ класа на едрото стопанство. Въ сравнение съ цѣлата територия на Царството това взаимоотношение се проявява въ това, че срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство представлява много по-малка величина отъ срѣдния размѣръ на градското земеделско стопанство, а именно по-малкъ отъ $\frac{1}{3}$ (31·2%). Но индивидуалнитѣ особености на отдѣлнитѣ окръжи тукъ достигатъ максимални отклонения. Тѣй, тукъ имаме окръжи, въ които, противоположно на общата характеристика, срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство, обратно, много надминава срѣдния размѣръ на градското стопанство. Такива сж: Шуменъ (341·1%), Русе (215·0%), Кюстендилъ (181·0%), Варна (141·1%) и Плѣвенъ (126·2%). Но и въ окръжитѣ, въ които е възпроизведена общата за Царството характеристика, виждаме голѣмо разнообразие: макаръ въ всички останали окръжи срѣдниятъ размѣръ на едно селско стопанство да е по-малкъ отъ срѣдния размѣръ на едно градско, но въ едни окръжи взаимоотношението на величинитѣ за срѣдния размѣръ на градското и селското стопанство надминава, а въ други не достига общодържавното отношение. Къмъ първитѣ се отнасятъ: Ст. Загора (65·1%), Търново (63·8%), Видинъ (54·8%), Пловдивъ (52·4%) и Хасково (51·2%); къмъ вторитѣ спадатъ само Вратца (15·0%), Бургасъ (18·3%) и София (28·9%).

Сега вече можемъ да минемъ и върху по-нататъшниятъ въпросъ — къмъ въпроса за размѣра на нашето земеделско стопанство и за географията му. Следващата на стр. 334—335 таблица № 11 ни дава обща характеристика на тѣзи явления, като установява по отдѣлни типове (градско и селско стопанство) и отдѣлни категории (стопанствата споредъ размѣритѣ имъ) стопанства разпредѣлението имъ по окръжитѣ на Царството. Въ предѣлитѣ на

всѣка категория стопанство — много дребно, дребно, срѣдно и едро — е опредѣленъ за всѣки окръгъ общиятъ брой стопанства, площта (декаритѣ) на стопанствата и срѣдниятъ размѣръ на едно стопанство. За да можемъ да опредѣлимъ значението на всѣка категория въ състава на цѣлото земеделско стопанство въ окръга, изчислено е процентно и значението на броя и на площта на всѣко стопанство отъ дадена категория къмъ цѣлия брой и цѣлата площь на стопанството въ окръга.

Сведенията на тази таблица, която дава характеристика на отдѣлнитѣ категории стопанства въ границитѣ на окръжитѣ, се допълватъ съ сведенията въ таблица № 12 на стр. 336 и 337, която опредѣля характеристиката на отдѣлнитѣ категории стопанства въ границитѣ на цѣлото Царство. По такъвъ начинъ, докато таблица № 11 се стреми да долови какво е значението на много дребното, дребното и т. н. стопанство въ даденъ окръгъ, таблица № 12 има за задача да установи какво е значението на сжщитѣ тѣзи категории стопанство въ цѣлото земеделско стопанство отъ сжщата категория въ границитѣ на Царството.

Даденитѣ таблици ни позволяватъ да разпредѣлимъ отдѣлнитѣ окръжи на страната така, че да можемъ да установимъ какво мѣсто заема всѣки окръгъ по отношение размѣра на земеделското стопанство на всѣки типъ и на всѣка категория стопанство въ сравнение съ земеделското стопанство въ другитѣ окръжи. За основа на такова едно построение се взема срѣдниятъ размѣръ на едно земеделско стопанство (това е просто аритметическо срѣдно, което се получава, като се раздѣли общата повърхнина на земеделското стопанство отъ съответната категория на общия брой стопанства въ сжщата категория земеделско стопанство), който брой предопредѣля мѣстото на всѣки окръгъ по отношение на всички останали окръжи. Тогава получаваме следнитѣ редове окръжи, въ които отдѣлно за цѣлото земеделско стопанство, отдѣлно за селското и градското стопанство и въ предѣлитѣ на всѣко едно отъ тѣхъ, отдѣлно за всѣка категория стопанство споредъ размѣритѣ му, окръжитѣ сж разположени въ такъвъ редъ, че срѣдниятъ размѣръ на едно стопанство е по-малкъ въ сравнение съ срѣдния размѣръ на предшестващото. При внимателенъ анализъ на всѣки единъ окръгъ може да се види отъ какво зависи по-голѣмиятъ или по-малкиятъ срѣденъ размѣръ на стопанството му, т. е. зависи ли той отъ размѣритѣ на градското или на селското му стопанство, или пъкъ решително значение за общата характеристика на земеделското стопанство въ окръга иматъ размѣритѣ на неговото много дребно, дребно, срѣдно или едро стопанство. Тѣкмо такова едно разположение и подреждане на окръжитѣ ни дава таблица № 13, на стр. 338.